ՓՈՂՆ կը հրատարակուի ամեն օր։

Բաժանորդագրութեան գինն է թէ Պոլսոյ և թէ Գաւառաց համար 150 թիւ. մէկ Օսմ. ոսկի կանխիկ. օտար երկիրներու համար ճամբու ծախքըն առնողին վրայ է։

Մէկ թերթի գինն է 1 դրուշ։

Ծանուցման սովն սուաջին անգամի համար 3 դրչ. երկրորդ անգամի համար 2, ուսկից ի անգամոյ համար մասնաւոր սակագրութիւն կըլլայ։

Նամակը և դրամ թիւնք պէտք է ղրկել ի վէկիլ–խան գետնայարկ թիւ 3. ատ. Գ. Մ. Շիշմանեան. անճվար նամակներ չեն ընդունուիր։

ՓՈՂ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ Բ. 1289 ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 9 1872 ՅՈՒԼԻՍ 3 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԸՍՏ Ն. Տ. ՅՈՒԼԻՍ 15 ԹԻՒ 202

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 3 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Վերջին օրերս Բարիզի պատժական տեղին առջև հետաքրքրական դատ մի ներկայացած է, որոյ նմանը քիչ տեսնուած է Եւրոպիոյ մէջ. այս դատին արձանագրութիւնները, զոր Եւրոպական լրագիրք կը հաղորդեն մեզ, ամբողջապէս թարգմանելով արժան կը համարիմք մեր ընթերցողաց ներկայացնել։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆՔ

ՆԻ

ՀԻԱՆԱԼԻ ԿՈՉՈՐ ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՄԻ

——

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆ ՍԷՆ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

(7 րդ ՓԱԿԱՏ)

ՆԻՍՏ ՅՈՒՆԻՍ 25 Ի.

ՆԱԽԱԳԱՀ Պ. ՄԻԼԼԷ

Շինծու կոմսն Նաթալի. — Շինծու դուքսն Պալան. — Բազմաթիւ նենգութիւնք. — Քաղաքական մասը. — 119,935 ֆրանքի չահու ձլասուց պահանջմունք։

Ա.հատասիկ ամբաստանութեան մէջ պարունակեալ դէպքերը իրողութիւնք։

Ամբաստանեալն առաջին անգամ 1868 ին Բարիզ եկած է, ինչպէս կինքը կըսէ, իր զաւակաց կրթութեանն հսկելու համար։ 1870 ին պաշարմանէն քիչ մ'առաջ Բարիզէն ի Լօնտրա մեկնած և նոյն տարւոյն նոյեմբեր ամսոյ մէջ Լօնտրայի վաճառականներէն Պ. Մաքթակաթ Կրանթի հետ յարաբերութիւններ ունեցած է, անկէ նախ 250 ֆրանքի փոխառութիւն մ'ընդելով։

Ա.յս փոխառութիւնն ընդլէն երկու օր վերջը Պ. Կրանթի տունը վերադառնալով, իբր գաղտնիք կ'իմացնէ անոր թէ, կինքը պարզապէս վէնսան Նաթալ չկոչուիր, այլ «Նաթալի կոմսը». թէ պատերազմին սկիզբէն ի վեր չէր ուզած այլև այլ պատճառներու համար այս տիտղոսը կրել. և որովհետև, կը յաւելու, Դաղղիացւոց կայսրուհին մօտ օրերս իմ կնոջս այցելութիւն մի պիտի տայ, կը փափաքիմ զէնէղ Նորին վեհափառութեան ներկայացնել։ Որպէս զի կարենայ դիւրութեամբ իւր առաջադրեալ նպատակին հասնիլ, իւր բնաւ չը ճանչցած երեւելի անձանց անունները կուտայ, ինչպէս են Պարոնայք Ռուէ, Նօէլ դուքսը, Րօպէր Վալլաս, Ֆաբրինկիօն, Սիլթ և այլք որպէս թէ իւր մտերիմ բարեկամներն են. և իբր վարձք իւր այս հաղորդած գաղտնիքին, 509 ֆրանքի երկրորդ փոխառութիւն մի կընդ, եւայս գումարին համար Պ. Կրանթի փոխանակագիրը մի կը յանձնէ յանուն Բարիզի սեղանաւորներէն Պ. Պաքքեր որ Րէքամօզայի, որուն քոլ, կըսէր, 30,000 ֆրանք ձգած է։

Ա.յս առաջին յայտնութիւնները ազգային նախապատրաստութիւններ էին, աւելի նշանաւոր գործերու հասնելու համար։

Ուրիշ օր մ'ալ, միշտ իբր գաղտնիք կ'իմացնէ Պ. Կրանթի թէ, 1,000 միլիոն ֆրանքի Գաղղիական ազգային փոխառութիւն մի պիտի լինի, որուն համար Անգղիացին Մաթէզըն և ընկերութեան տան հետ անմիջապէս բանակցութեանց կը մտնէ։

Սակայն Բարիզ բոլորովին պաշարուած է. Նաթալի կոմսը ոչ իւր պանքաներու մէջ ունեցած դրամադլխոյն չահը և ոչ ալ իւր եկամուտներէն ստակ կրնայ առնուլ. հետևաբար երրորդ փոխառութիւն մ'ալ, բայց այս անգամ 2000 ֆրանքի, թէպէտ, ինչպէս յայտնի է, հաղորդակցութեանց սկսուելէն անմիջապէս վերջը վճարելի։

Դեկտ. 12ին ամբաստանեալը չափազանց խռովեալ, Պ. Կրանթի գրասենեակը կը դիմէ իմացնելով թէ հեռագրական նամակաս. խաղաղութեան պայմանաց մասնակից լինելու համար Բարիզ կանչուած է. կ'առաջարկէ Պ. Կրանթի օր Բարիզի պաշար մտատակարարելն յանձն առնու. 4 միլիոն ֆրանքի պարէն պիտի գնուի կ'ըսէ, և այս ստակը կայսրուհւոյն, կայսերական իշխանին, Բէրսիլնի դքսին, ինչպէս նաև իւր ստորագրութեամբ երաշխաւորեալ պիտի լինի. այս անգամ ոչ թէ Նաթալի կոմսն է այլ իբր Պալան դուքս, Դաղղիոյ ամենէն հարուստ կալուածատէրներէն մին, կը ներկայանայ. (այս տիտղոսը միայն կը պակսէր) բայց ինչպէս մեծ նպաստ պղտի կալուածատէրը չատ անգամ իրենց հաչիւնեղութեան մէջ կը տեսնին, Քանի մ'օր վերջը Պալան դուքսն իւր բարեկամին Պ. Կրանթի կ'իմացնէ թէ 1,250,000 ֆրանք արժողութիւն ունեցող իւր Բարիզի և Պէրլինի ստացուածքները քանդուած էին ինչպէս նաև Պէլճիի կալուածն ալ որ 40 հազար ֆր. եկամուտ կը բերէր. և թէ միայն մէկ տուն կը մնար իրեն փրանկիսկեան ծառուղի պողոտային մէջ, 100 հազար ֆր. եկամուտ կրնար բերել։

Բայց մի վախնար, իմ նեթաական վիճակս պիտի բարւոքի, կ'ըսէ, այս տեսակցութեան մէջ. երեսակայեցէք անդամ մի որ Լիւյնի դքսուհւոյն Րօչֆուքոլտ դքսին աներձադն և Պիսդայա դքսին փեսայն եմ. մեծ ընտանիքները ձախորդութիւնները կրնան կրել, բայց պէտք չէ որ յուսահատին։

Յիրաւի Պալան դուքսը բնաւ չէր յուսահատեր, և 1871 յունվար 24 ին կ'աւետեր թէ քաղաքական ամենակարևոր գործերու համար Բարիզ կանչուած է, թէ հոն թէպէտ բաւական մեծ վտանգներ կան բայց զամենքն ալ պիտի յաղթէ. և կը յաւելուր թէ Բէրսիլնի դքսին հետ 125 հազար ֆր. փոխառութիւն մի կնքած է. և, իբր ապացոյց իւր ըսածին, Պ. Կրանթի, յանուն Բարիզի նօտարներէն Պ. Մօքքարի փոխանակագիրը մի կը յանձնէ. (աւելորդ է ըսել թէ Պարոնայք Բէրսիլնի և Մօքքար մերժեցին այս ստակը վճարել)։ Քանի մ'օր վերջը կ'իմացնէ դարձեալ Կրանթի թէ, Պ. Թիէր պինքը եւևմտից պաշտօնեայ անուանած է և թէ ընդունած է այս պաշտօնը. (անտարակոյս այս պաշտօնն իրեն չատ կը յարմարէր)։ Պէտք է դիտնալ նաև թէ այս միջոցին Պ. Կրանթէ, ի Լօնտրա թշուառութեան մէջ գտնուող Դաղղիացի ընտանեաց համար յատկացեալ բաւական դումար մ'ունէր իւր քով. Ամբաստանեալն այս դումարը վերոյիշեալ թշուառ ընտանեաց բաշխելու համար Պ. Կրանթի քովէն առած և այն ստակով Բարիզ մեկնած է եւևմտից պաշտօնն ստանձնելու համար։

Մարտ 7 ին Պ. Կրանթի կը գրէ, թէ խաղաղութեան դաշնագրութիւնն ստորագրուած է, և թէ իւր գործերը չատ դէշ վիճակի մէջ են. իւր այս Պէրլինէն գրած նամակին մէջ կ'իմացնէր թէ, իւր Պէյանի ստացուածքին կալուածական հարկը վճարելու համար Պ. Պիսմարքի հետ փոխառութիւն մ'ընելու դրկուած էր, որ, եթէ չկարենար յաջողիլ իւր պաշտօնին մէջ, Պէյանի մէջ ունեցած երկիրը Բրուսիացւոց կողմէն պիտի ծախուէր։ Դժուարին է հաւատալ բայց քննութիւնք հաստատեցին թէ Անգղիացին, այս ամեն ստուերը կլլելով ամենայն ճշտութեամբ, պահանջուած 75,000 ֆրանքը Պէրլին ղրկած է։

Ա.յս ստակն ընդունելէն քիչ մ'իվերը, Պ. Կրանթի կը գրէ, թէ իւր ունեցած պարտուց համար 20,000 ֆրանքի դաղղիական արժէքուղթ գնած է և իւր հաղորդիւտ պատկերներուն հետ՝ որք 150,000 ֆրանքի արժողութիւն ունեն, Լօնտրա պիտի ղրկէ։ Ա.սկէ զատ կիմացնէր թէ Պ. Թիէր, իւր Պէլճիի մէջ կառուցեալ և ամբաւդութենէ աւերակ դարձած 62 տանց, դպրոցին և եկեղեցւոյն վերստուգ համար Անգղիոյ ժողովոյ օրինաց ծրագիր մի պիտի ներկայացնէ։ Եւ Ց. Գ. ի մէջ կը նշանակէր նաև թէ Պ. Թիէր փափաք յայտնած է գինքը կամ ի Լօնտրա և կամ ի Պէրլին դեսպան անուանել, և թէ մինչև որ իւր ընտանեաց կամքը չիմանայ, որ և է որոշում չպիտի տայ։

Նախագահը հարցաքննութեան կսկսի։

Հ. Պարո՛ն. անուն, տարիք և արհեստ։

Պ. Վէնսան Նաթալ, 38 տարեկան, հասատու և դրագէտ։

Հ. Ամուսնացեալ էք. բայց զաւակ ունի՞ք.

Պ. Չորս զաւակ ունիմ. իմ հարատևեցս հանդիսան ի Լօնտրա և ի Պէռլին, տիկ կատարուած է։

Հ. Ինչո՞ւ համար այսպէս երկու անդամ։

Պ. Իմ կնոջս ծնողաց փափաքը կատարելու համար։

Հ. Դուք ըսած էք թէ աղնուական վենետկուհւոյ մի հետ ամուսնացած էք։

Պ. Բնաւ երբէք այդպիսի բան ըսած չեմ. ըսի միայն թէ կինս, նեթաական վիճակը չատ լաւ, պարզ ընտանիքի մը աղջիկն է։

Հ. Ա.յդ անդամ կասկածելի է, որով հետև մեր քաղած տեղեկութիւններէն կիմացուի թէ ձեր անունը Լօմպարական վոքըիկ քաղաքագիւղի մի թղթատարութեան նամակները բաժնող չըրւիչ մ'էր. ամեն բան կասկածելի է ի ձեզ, անունդ, ազգութիւնդ իսկ. ապահո՞վ էք թէ Նաթալ կը կոչուիք։

Պ. Ա.նտարակոյս։

Հ. Սակայն չատ կարելի է թէ ոչ, վասն զի քննութեան մէջ ըսած էք թէ այս անունը կրող Անգղիական կղզիկի մի տէրն էք, ուր առատ հանքային ածուխ և ադամանդ կը դանուի։

Պ. Բնաւ այդպիսի բան ըսած չեմ. գիս լաւ հասկցած չեն։

Հ. Կարելի է. որովհետև թէպէտ Պ. Կրանթի հետ ունեցած յարաբերութեանդ մէջ զէնէղ իբր Դաղղիացի ճանչցընել ուզած էք, բայց այնպէս կերեւի թէ Անգղիացի էք. Անգղիական կղզիկի մի մէջ ծնած, և ինչ որ այս կարծիքը կը հաստատէ այն է թէ դուք չատ լաւ կը խօսիք, կրսեն, անգղիացին և չատ դէշ, ինչպէս կը տեսնենք, դաղղիարէնը։ Դուք զէնէղ դրագէտ կը կոչէք. որո՞նք են ձեր դրուածքները։

Պ. Ա.յլ և այլ նեթաոց վերայ լրագրաց յօդուածներ տուած եմ. բայց դուք լաւ դիտէք, թէ դրագիտաց անուններըը լրագրաց մէջ անյայտ կը լինին։

Հ. Ոչ միշտ։

Պ. Չատ անգամ. ամեն մարդ դիտէ ասի։

Հ. Հետևաբար դուք անանուն դրագէտ մ'եղած լինելու էք. Պ. Կրանթի կողմէն ձեր վերայ ծանրացեալ նենգութիւնները կրնա՞ք ուրանալ։

Պ. Պ. Կրանթի հետ գործերը ըրած եմ, բայց բնաւ խափած չեմ գանի։

Հ. Դուք ձեր նպատակին հասնելու համար ամենէն սրբազան և ամենէն յարգելի միջոցներն ի գործ գրած էք մինչև անդամ կրօնքը։ Լաւ դիտնալով թէ համեստասիրտ սիկինն կըրանթ անկեղծ և հաստատուն հաւատք մ'ունի, այս կնոջ հաճելի երեւալու համար այնպէս ձևացուցիք թէ նորա կրօնքն ընդունած էք։

Պ. Ձեր յարգութեան դիտել կուտամ թէ խնդրոյն կարդէն կը չեզնիք. կրնամ յանցանքները գործած, բարոյականի դէմ մեղանչած լինիլ, բայց չեմ կարող ներել ո՛ և է անձի որ իմ կրօնական հաւատքիս դպչի, այն հաւատքը՝ որ Աւետարան ունի իրեն հիմ։

Հ. Եթէ դուք ձեր այդ հաւատքին

հաւատարիմ մնայիք , հոս չը պիտի գտնուէիք այժմ։

Պ. Կը հաստատեմ թէ բնաւ կրօնական զգացումներն ինձ խաղալիկ ըրած չեմ։ (Շարունակելի.)

Մինչև ցարդ հեռագրատանց մէջ գործածուած մեքենաները Պ. Չիւրչ և Պ. Մօրսի հնարածներն են, որոց առաջինը վաթսուն իսկ երկրորդը 20 նամակ միայն կրնան անցնել։ Բարիզի մէջ մօտ օրերս ուրիշ նոր մեքենայ մի հնարուած է , որուն փորձն ընելու կզբաղին , որ մէկ ժամուան մէջ 500 նամակ պիտի կարենայ տալ ։ Այս կերպիւ հեռագրալրոց երբեմն չատուչ մնալուն ամենամեծ պատճառներէն մին պիտի անհետանայ։

——

Անգլիոյ թագուհին 500,000 ֆրանք չնորհեց , չոգեկառքներն իրենց ամենէն արագ ընթացքին մէջ պէտք եղած ատեն և առանց վտանգ մարտադրելու կեցնելու համար արդելիչ մեքենայ մի հնարող արհեստաւորին ։

——

Ամերիկայի լրագիրք , Քամարկօէն յունիս 9 թուականաւ գրուած նամակներ կը հրատարակեն . այս նամակները կը հաստատեն թէ , Յուարէզի բանակը Մօնթէրէյի մօտ մեծ պարտութիւն մի կրած և բանակին մէկ մասը՝ որ քաղաքին մէջ ապաստանած էր, ապստամբաց պարագլուխ Քիրօկա զօրապետին անձնատուր եղած է։ Յուարէզի զօրապետներէն Քօրէլլա բոլոր իւր պատերազմական մէթերքը , ձիերն ու զինուորական արկղը՝ որ 10,000 դահեկան կը պարունակէր , կորուսած է։

Մեքսիկայի այս մասը բոլորովին աւերակ դարձած է և ժողովուրդը դէպ ի Ամերիկա կը գաղթէ։

Մեքսիկայի հասարակապետութեան միւս մասն ալ խաղաղ չէ . քաղաքական պատերազմը սաստկութեամբ դեռ կը շարունակէ։

——

Ազգային ժողովոյ լուծման համար Գաղղիոյ բաղմաթիւ նահանգաց մէջ կառավարութեան անուղղակի աղդեցութեամբը և արմատականաց բռնաբարութեամբը հանրագրութիւններ կ'ըստորագրուին ։ Հանրագրութիւնք գիւղաքաղաքաց և սրճարանաց մէջ կը շրջագային ծայրագեղ հասարակապետականաց կողմէն ընտրուած յատուկ անձանց միջոցաւ ։ (Բ-Ռէյ.)

Յ-ռնալ տէ Տեպ ի հրաժարեալ խըմբագիրները՝ Պարոնայք Սէն-Մարք-Ժիրարտէն , Օկիւսթ Լէօ և Էրնէսթ Տիւ Ֆէօյլ՝ դիտաւորութիւն ունին նոր թերթ մի հրատարակել որ Անգլային ժողովոյ ազակողմեան կեդրոնին բերանը պիտի լինի . այս թերթը «Լ-ն» (դաշնաւորութիւն) կամ Ֆըռն Բուլեվարդներէ (երեսփոխանական Գաղղիա) անունը պիտի կրէ ։ Աղդէն չատ նշանաւոր գրագետք , ինչպէս են , ա'Օտիֆրէ-Բասքիէ դուքսը , Հօսօնվիլ , Տարիւ , Պօշէր և այլք խոստացած են այս հրատարակութիւնը նոր թերթին խմբագրութեան մասնակցիլ։

(Բ-ռնդ-ռիլ-ռէ.)

ՆԵՐՔԻՆ

Բարձր Խոհիմ հինգշաբթի օր ընկերակցութեամբ Բիազ փաշայի՝ Շէրիֆ Ազատիւլ Միւթալիպի և Մէհէմմէտ Րէշիտ փաշային այցելութեան գնաց ։

—Պարսկաստանէն եկած մասնաւոր թղթակցութիւններէ կիմանանք թէ յիշեալ գաւառին առողջական վիճակն օր ըստ օրէ կը բարելաւի և թէ սովը ա՛լ բոլորովին դադրած է։

—Կը լսեմք թէ Պօլսոյ զինուորական դպրոցին դասատու Թէվֆիք պէյը Գերմանօ-գերմանական պատերազմին պատմութիւնն հրատարակել սկսեր է տաճկական լեզուաւ ։

—Լարնէի պաշտօնական թերթը կը ծանուցանէ թէ յիշեալ քաղաքին բնակիչք աղերսագիր մ'են մատուցեր առ ընդհ. կառավարիչն՝ առարկելով թէ երկաթուղեայց կայանները քաղաքէն խիստ հեռու չինուած են և թէ իրենք կ'ուզեն որ մանաւանդ Պօլսոյ համար չինուած երկաթուղւոյն գիծը մինչև դոնէ քաղաքին մօտ Մուչօ գետին ալակողմեան դին երկարի , խոստանալով որ նոյն կողմը գանուած մասնաւոր գետիններէն՝ ուրկից երկաթուղին պիտի անցնի , ձրիապէս կը շնորհեն ։

Յիշեալ երկաթուղին մինչև նոյն տեղ երկարաձգելու համար 130,000 լիրա ծախք պիտի երթայ ։

Ընդհ. կառավարիչն իրեն ուղղուած յիշեալ աղերսագիրը Բ. Դրան յանձներ է ։

—Ուրախութեամբ սրտի կը ծանուցանեմք թէ՝ Եպիւրօսի գաւառին մէջ կրթութիւնը ծաւալելու համար 'ի Պօլիս ընկերութիւն մի բացուած է , որոյ նախագահն է Տերքօնի արքեպիսկոպոսը (Յոյն) ։

—Փոքր Ասիոյ մէջ Մաքրի գաւառին կառավարչութիւնքն յայողներ են վերջապէս Մուսթաշ Օղլու հանրածանօթ աւազակապետին խումբը ձերբակալել։

Յիշեալ աւազակապետն՝ որ նոյն սահմաններուն մէջ ամենուն սարսափ աղդած էր, ողջ ողջ բռնուեր է իւր ընկերակիցներէն երեքովը մէկտեղ . և բանտին մօտ տեղ մի չղթայակապ ըլլալով իրենց համար վճռուելիք արդար պատիժն կ'սպասեն ։

—Հինգշաբթի օրը Բարձր. Խոհիմը կայսերական պալատն մէջ ճաշեց ։

—Ուրբաթ երեկոյ , ժամը 9 ին միլոցներն 15-16 տարեկան երեք տղայք Ա. Յնալը-չէշմէ (Բերա) թաղին մէջ ընդարձակ տեղ մի կրակ վառելով զբօսնելնուն համար որ կրնար մեծամեծ վտանգներ յառաջ բերել բռնուելով հելլենական դեսպանատունը ղրկուեցան ։

—Սէրէզէն յունիս 20 թուականաւ Լ'Վանթ Թայմզ լրագրոյն հետեւեալը կը գրեն ։

«Ֆրաղաքիս Պուլղար դպրոցին դատուին կենացը դէմ Յունաց եպիսկոպոսին և Միքայէլ էֆէնտիին ըրած դատաճանութեանց նկատմամբ Քուրիէ ա'Օրիան լրագրոյն ըրած աղդարարութիւնն և Տաճկական Հագաիք անուն թերթին մէջ հրատարակուած յիշեալ դատաճանութեան նկարագիրն՝ յանցաւորները մեծ յուզման մէջ ձգեցին. իրենց յանցանքը ծածկելու համար նոքա ամեն կողմ կը վազեն ։

Յոյն եպիսկոպոսն ու իւր մտերիմ բարեկամը չեն գիտեր ո՛ւր դիմեն ։ Աղաչինը դրեթէ ամեն օր միւթէսարըֆը տեսնել կերթայ՝ և չըլլար դիշեր որ միւթէսարըֆն ալ եպիսկոպոսարան չերթայ ։

Սակայն Միքայէլ էֆէնտին սոյն խընդրոյն համար բոլորովին տարբեր եղանակ մի կ'աշխատի ։

Ս.յս օրերս բեմիֆներու միջոցաւ զինուորական վարժութիւնները տեղի ունեցան . Միքայէլ էֆէնտին վառօդ ու փօշիները պատրաստեց յուսալով որ՝ այս ծառայութիւնները թերևս հասարակութեան մտքէն բոլորովին ջնջեն յիշեալ դատաճանութեան տիւր աղդեցութիւնները , և տեղական կառավարչութեանց մարդասիրութիւնն յինքն դարձուեն ։

Ձեմք դիտեր թէ յիշեալ անձն Ս.յս եղանակաւ կրնա՞յ զինքն արդարացնել. սակայն իրրև ճշմարտութիւն սա միայն դիտեմք որ միւթէսարըֆը նորա յանցանք չունենալուն վճիռը պիտի տայ կըսեն . տեսնեմք ապագայն ի՛նչ կը յայտնէ ։

Սակայն դիտողութեան արժանի կէտ մի կայ թէ նախորդ միւթէսարըֆին արդի միւթէսարըֆին համաձայն գաղափար չէր ընծայեր սոյն խնդրոյն նկատմամբ։ Առաջինը կըսեր թէ յանցաւորք ինքզինքնին արդարացնելու համար պէտք է որ Ֆոթոկէին սիրտը դրաւեն՝ թէև ինքն ալ զայս անհնարին բան մը կը կարծէր , քանզի այս դործը քաղաքին բոլոր երևելի մահմետականներուն ծանօթ է ։

Յիշեալ դատաճանութեան խնդիրն այժմ առկախեալ կը մնայ և Ֆոթոկէին Տրամա քաղաքէն վերադարձին կըսպասուի, որպէս զի դործը նոր քննութեան մ'ենթարկուի ։

Պուլղարաց թիչնամիք աղատ ըլլան կամ չըլլան , հիմակու հիմայ քիչ մի տակրացած են և մի քանի օրէ 'ի վեր է որ Պուլղար եղողն հալածելու համար սըրտերնուն մէջ ունեցած եռանդը բաւական մարած է ։

Նոցա սոյն տկարութիւնն ատելի մեծ կը լինէր եթէ նոր միւթէսարըֆը Յունաց կուսակից չգտնուէր . սակայն Պուլղարք սա միխիթարութիւնն ունին որ՝ իրենց դպրոցին դասատուին իւր պարտուց հատուցման մէջ աղատ ըլլալուն համար հաւանութիւն տուած են ։

— Անցեալ հինգշաբթի օր Բարձր. Խոհիմը ընկերակցութեամբ Վ.սեմ. Աբրահամ պէյի , նաւակաւ 'ի Պէպէք Մեծ Եպարքոսին ապարանքն երթալով Ն. Բարձրութեան հետ մէկ ու կէս ժամու չափ խօսակցեցաւ ։

Յետոյ Բարձր. Խոհիմը Զըրաղանի պալատը գնաց և հոն ամեն մէկ տեղերն շատ շատ պտտելէ վերջը , Իշքէտին անուն չոգենաւով Էմիրկէն իւր պալատը վերադարձաւ ։

— Ուրբաթ օրը, Պօլիսեն յունիս 21 ուղղուելիք երկաթուղւոյն վերայ փորձեր եղան ։ Հասարակաց չինութեան պաշտօնեայ Վ.սեմ. Էֆհէմ վաշան , իւր պաշտօնէութեան ներքև գտնուղ բոլոր երևելի անձանց հետ , նոյնպէս նաև ՊՊ. Հիրչ , Լանկ , Վիթթալ , Բրէսսել և Փիւհլման ներկայ էին յիշեալ քննութեանց ։

Յիշեալ քննիչ խումբը նոյն օր կէս օրուընէ կէս ժամ վերջը ժողովուելով , Սիրքէճի-Իսկէլէսիի կայանէն մինչև Զաֆաչէա ուղևորեցան և վկայեցին թէ եղած աշխատութիւնք խիստ լաւագոյն արդիւնքներ ունեցած են ։

— Հալէպի նախորդ փէֆթերտար Րիֆաթ էֆէնտին ոստիկանութեան պաշտօնատան համարակալ անուանեցաւ ։

— Լսածնուս նայելով անցեալ օր Ղալաթիոյ Հասունիսթ և Հակահասունիսթներու մէջ տեղի ունեցած կռւոյն առեն էնթիխճեան վարդապետը դանակոծող ըշըլը հինգ տարի բանտարկութեան դատապարտուեր է ։

—Րումելիի երկաթուղեայ վերատեսուչ Պ. Ասոլֆ Քօրֆէր նաև Սէլանիկի երկաթուղեայ վերատեսուչ անուանեցաւ ։

— Կիմանամք թէ կաթոլիկայ պատրիարք Պ. Փիւբէլեանի խնդրանաց համեմատ Ղալաթիոյ Ս. Փրկիչ պատրիարքարանիստ եկեղեցին շուտով Հակահասունիսթներուն պիտի յանձնուի ։

—Կաղերու տեսչութեան նկատմամբ միշտ բողոքներ կըլլան ։

Շատ տեղեր կաղերն այնպիսի տկար լոյս մի կուտան որ մարդս անցած ատեն իւր քովէն երկու քայլ անդին չը կրնար տեսնել ։ (Լ. Թ.)

—Ուրբաթ երեկոյ , ժամը 10 ին միջոցներն Անդղիոյ Թղթատարութեան պաշտօնատան վարի քովէն եղող տան մի մէջէն հրդեհ պատահեցաւ ։

Ս.յս տանը մէջ բնակողներն պոռնիկներ էին, որոնք իրենց օգնութեան դիմաղ դրացեաց չէին ուզեր տանը դուռը բանալ , ըսելով թէ վտանգ մի չը կայ ։ Սակայն դրացիք դուռը կոտրելով ներս մտան և կրակը , որ մինչև տանը վերնայարկը ծաւալեր էր , մարեցին ։

Սոյն թաղի բնակիչներէն կիմանամք թէ թաղեցիք յիշեալ վատանուն տանը և թէ նորա կից ուրիշ տան մի հատ խիստ դառն բողոքներ են ըրեր թաղապետութեան . ուստի կը յուսանք որ յիշեալ վարչութիւնն նոյն խառնաշփոթ կիներն անկէ հեռացնելով թաղին բնակչաց վտահութիւնը կը լեցնէ ։

—Անցեալ երեկոյ Յունաց Պօղոսի և Պետրոսի առաքելոց տօնին առթիւ Թօքհանէէն կոչկակար մի իւր ընկերներուն հետ մէկտեղ չափէն աւելի խմելով մինչև անգամ տուն երթալու կարողութիւն չունէր ։ Ժամանակն անցած ըլլալով թէպէտ և կազի լուսով ճամբան կերթար սակայն ամեն բան աչքին երկուք կերևար . մինչև որ Քէօմիւրճի ըսուած փողոցն հասաւ , ուր կազի լոյս չըլլալով աչքին բան մի չէր երևեր . ուստի չէր դիտեր թէ ո՛ր ճամբան բռնէ և թէ մի՞նչ է թէ ընկերներով . վերջապէս նոյն մթութեան մէջ իրեն այնպէս կուդայ որ մի քանի հոգի իւր դէմ երևելով գաւաղանաւ լաւ մի զինքը կը գանակոծեն և գետին կը փռեն ։ Ս.յս վիճակին մէջ կը մնայ մինչև առտու և առաւօտուն պահապան զօրական մի անկից անցնելու ատեն զինքն կը բռնէ և կայարանը կը տանի և ուր քիչ մի խըճամուճելեն վերջը կը ճանչնայ ։ Սրթնցած ատեն կը նային որ գլխուն վերայ բաւական խորունկ վերք մի բացուած , և բերը պատռած և բոլոր մարմինը ճմռլուած է , սակայն ստակին քսակն իւր դրպանը և մատանին ալ մասը ըլլալով , կ'ստուգուի որ գինովութենէն գետին փռուեր և նոյն ատեն վիրաւորուեր է . սակայն ինքն այնպէս կարծեր է թէ աներևոյթ ոդիներ զինքը գաւաղանաւ գանակոծեր են ։

— Ուրբաթ առաւօտ 'ի Բերա երիտասարդ մի Թաքսիմէն անցնելու ատեն չուն մի սրունքը կը խածնէ։ Վիրաւորուղը Ֆանդըխ եղբարց գեղարանը կերթայ գինքը խնամելու համար ։

— Երեկ առաւօտ Ճիսպալիի մօտ Ա.յաք-քափու ըսուած թաղին բաղանեաց առջև կոդովի մի մէջ մարդ մի գտնուեցաւ , որուն մարմնոյն վերայ գլուխ չը կար ։

Բաղանեաց հրանոցին մէջ պառկող բեռնակիրները ձերբակալուելով քննութեան ենթարկուեր են ։

Ոմանց խօսքին նայելով, սպանուողը յոյն մ'է եղեր , թէև վրան քրիստոնէի կամ ոչ-քրիստոնէի նշանն ալ կարած են եղեր ։

—Ս.րժանահաւատ աղբիւրներէ կ'ստուգեմք թէ՝ Բ. Դուռն երկրորդ անդամ աղդարարեր է Դեր. Հասունեանին որ մինչև չորս օր Թուրքիոյ սահմանէն դուրս ելնէ, ցվախճան անվերադարձ լինելու պայմանաւ ։

Սոյն աղդարարութեան համեմատ Նորին Դերապատուութեան յառաջիկայ չորեքշաբթի օր մեկնիլը կ'սպասուի ։

— Կը հաւաստեն թէ Գաղղիոյ դեսպան կոմս Վ.օկէ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Մարսիլիայէ չոգենաւով մայրաքաղաքս պիտի մեկնի Գաղղիա երթալու համար։

Հիմա կ'իմանամք թէ յիշեալ ճամբորդութիւնը քանի մ'օրուան համար եաք ձգուեր է։

— Շաբաթ օրը Բարձր. Խոհիվ Տօլմա-Պահճէի պալատն երթալով, Նորին Կ. Վ.Եհափառութենէն ընդունելու պատիւ ունեցաւ։

— Վ.Եհ. Սուլթանն, 'ի ցոյց իւր մարդասիրութեան, Բարձր. Խոհիվին ժառանգ Վ.սեմ. Թէվֆիկ փաշային ակառնակուռ առաջին կարդի Մէճիտիէ պատուանշանը ղրկել բարեհաճեցաւ Ն. Վ.Եհափառութեան առաջին սենեկապահին ձեռքով։

— Կիւրակէ օրը Մեծ Եպարքոսն Վ.իւքէլա անուն չոգենաւով Պէօյիւք-Տէրէ գնաց և Րուսիոյ դեսպան Վ.սեմ. Իկնաթիէֆ զօրապետին հետ երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ։

Վ.Եհափառ Սուլթանին հետ ընդ երկար խօսակցելէ յետոյ, Ն. Բարձրութիւնն յէմիրկէն իւր պալատը վերադարձաւ։

—Կը հաւաստեն թէ գինուորական դպրոցի քննութիւնները սկսած ըլլալով, այսօր բոլոր պաշտօնատունք դոց են։

—Մալթայի Տաճկական ընդհ. հիւպատոս Նաում էֆէնտին Իտալիա երթալու համար քառասուն օրուան հրաման ընդունեց։

—Քեամիլպէյը Մարսիլիայի թղթաթերը չոգենաւով անցեալ չաբաթ օր մայրաքաղաքս հասաւ։

— Կը հաստատուի թէ Պէրլինի Օսմանեան դեսպանատան Ա. քարտուղար Քարաթէօտորի էֆէնտին Մարսիլիա պիտի երթայ և թէ Քիոս կղզւոյն ազնուականներէն Օրիորդ Բէթրօքօչինօի հետ պիտի ամուսնանայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարիզ, 10 յուլիս, 11 ժ. 50 վ. երեկոյ.

Պ. Թիէր յանձնաժողովին առջև յայտարարեց թէ փոխառութեան ստորագրութիւնն ամբողջապէս հրապարակաւ պիտի լինի և թէ ամեն ոք հաւատարապէս պիտի կարենայ նոյն փոխառութեան ստորագրութեանը մասնակցիլ։

Պ. Թիէր փոխառութեան յաջողութեանը համար մեծ յոյս կը յայտնէ։

Ս.յսօր Ս.ղգային ժողովոյն մէջ Պ. Թիէր կալուածոց և աղի տուրքին յաւելման առաջարկութիւնն ետ ձգելով, Պ. Կասլոնտի ծրագիրը կընդունի։ Ս.յս ծրագիրը կ'առաջարկէ որ արուեստաւորաց տուրքին վերայ իբր յաւելուած 60, դուռներու և պատուհաններու վերայ 40, և անհատական տուրքի ու չարժական ընչից վերայ 20 սանթիմ տուրք հաստատուի։

Պալթիմոր (Ամերիկա), 10 յուլիս. Ռամկավարական ժողովը առաջին քուէարկութեամբ ընտրեց Հօրաս Կրէլի նախագահութեան ընտրելի ըրաւ։

Պէրլին, 11 յուլիս.

Ձիւղիթներն յաքսոր դատապարտող օրինաց բնագիրը Մէյրէլի մէջ հրատարակուեցաւ։

Բարիզ, 11 յուլիս.

Պապընտիր ժողով մի գումարելու համար կաթոլիկ տէրութեանց դիտաւորութեանը վերայ պտտած զրոյցները անհիմն նկատուած են։

Լոնտրա, 10 յուլիս.

Թայմզ օրագիրը կ. Պոլսէն քաշուած հեռագիր մի կը հրատարակէ որ կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը, Սիւէյշի նոր ջրանցքին յաւելմանը նկատմամբ Պ. ոը Լէսէփսի տուած բացատրութիւններէն դոհ չըլլինելով, պայն իւր չնորհած արտօնութեան ոգւոյն հակառակ կը նկատէ և չընդունիր։

Բարիզ, 13 յուլիս.

Րումէլիի բաժինք ֆր. 176,50

Պ. Թիէր Ս.ղգ. ժողովոյ մէջ յայտնեց թէ պահպանողական հանրապետութիւն մի կուզէ։

Բրաքա, 13 յուլիս.

Նաբօլէոն իշխանը մօտերս մեր քաղաքը կ'սպասուի։

Քարլսպատ, 13 յուլիս.

Պ. Քօլլէր'Պոհեմիոյ կառավարիչը մեռցընել փորձած ըլլալու ամբաստանութեամբ բանտարկեալ անձինք ձերբակալ եղան։

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Ս.ղգային Երեսփ. ժողովոյ Խէ. նիստը գումարեցաւ ուրբաթ օր Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ս.ղաքէկեան Վ.սեմ. Սարգիս էֆ.ի։

64 երեսփոխանաց ներկայութեամբ ատեանը բացուեցաւ ժամը 7 1/2ին։

Նորընտիր երեսփոխանաց վաւերացումը լինելէ յետոյ Քաղ. ժողովոյ ընտրութեան քուէարկութիւնը կատարեցաւ և հետևեալ չորս անձինք քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Ս.ղգային Վարչութեան Քաղ. ժողովոյ անդամ անուանեցան.

	(Քուէ)
Քարակէօզեան Կարապետ էֆ.	47
Հալաճեան Բարսեղ	» 36
Ս.պրօ Սահակ	» 34
Պօյաճեան Յովհաննէս	» 34

Իսկ մնացեալ տասն անդամոց համար վերստին քուէարկութիւն պիտի լինի, քուէից համեմատական արդեամբ պատրաստեալ կրկնապատիկ ցանկի մի վերայ։

Ս.տենապետ էֆէնտին դիտել տալով որ ժողովը քուէհամարին սպասելով չը կրցաւ ուրիշ խնդրով զբաղիլ, առաջարկեց որ երկրորդ քուէհամարը տեսուչմասնակցութեան մի հսկողութեան ներքև կատարի։

Ս.յս առաջարկութիւնն ընդունուելով եօթն անձերէ տեսուչ մասնակումբ մ'որոշուեցաւ, որ քուէհամարն ընելէ յետոյ արդիւնքը պիտի ներկայացնէ ժողովոյ յաջորդ դումարման, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր։

Սոյն որոշումն ալ տրուելէ վերջ ատեանը դոցուեցաւ ժամը 10 1/2ին։

Ս.հաւասիկ ընտրելեաց նոր ցանկը.

	(Քուէ)
1. Ս.ղաքէկեան Սարգիս էֆէն.	30
2. Ղազարոսեան Բրիստոսատուր	» 30
3. Փափազեան Մուրատ	» 30
4. Եուսուֆեան Տիգրան	» 29
5. Կրճիկեան Յովհաննէս	» 28
6. Մանուկեան Սինեքերիմ	» 28
7. Մերճէմ-Գուլի Յարութիւն	» 28
8. Յակոբեան Միքայէլ	» 26
9. Քարակէօզեան Գրիգոր	» 25
10. Խօրասանճեան Ալիքսան	» 24
11. Օտեան Գրիգոր	» 24
12. Տատեան Յարութիւն	» 22
13. Քիւրքճի պաշեան Բարթող	» 22
14. Խանտանեան Յակոբ	» 19
15. Ա.բալեան Մուրատ պէյ	18
16. Խաթիմարաճեան Գէորգ էֆ.	18
17. Խօճասարեան Օգսէն	» 16
18. Մաքսուտեան Սեպուհ	» 16
19. Ա.բապեան Սարգիս	» 14
20. Փափազեան Պետրոս	» 14

Յայտնի է որ այս ցանկէն դուրս քքուէ չը կրնար արուիլ, որով ըսել է թէ Բազ. ժողովոյ անդամակցայ ամբողջութիւնը նշանակեալ անձերէն միայն պիտի լրանայ ըսա օրինի։

Ուրբաթ աւուր Թուով խոստացեր էինք Քէպապճի խանի մէջ գրեթէ երկու տարի յառաջ կատարուած դողութեան մի պատճառաւ բանտարկեալ անմեղ անձանց պատմութիւնն ընել։

Ս.հաւասիկ.

Դողութիւնը կատարուելէն երկու օր վերջ, դողցուած դումարին տէր՝ Ս.բրահամ Մառօնի կոչուղ անձը կասկածի երթալով՝ ոստիկանութեան կը յանձնէ խանին սրճադործն ու աղբակիրը ևասոնց երկու ընկերքը, որ անմիջապէս կը բանտարկուին։

Զորս ու կէս ամիս բանտին մէջ դաժնի ենթդութեամբ և միայն չոր հացով ապրելէ և ղեղեռնադատ ատենին առջև խոտիս հարցուփորձ լինելէ վերջ՝ բան մի չ'ստուգուիր և հետևաբար անպարտ համարուելով կ'արձակուին բանտէն։

Տասն և ութ օրէն Մառօնի Ա.բրահամ աղերսագիր կը մատուցանէ և կրկին անդամ բանտարկել կը խնդրէ ղանոնք «կասկածս միայն ասոնց վերայ է» ըսելով. հետևաբար կը բանտարկուին խեղճերը, և Մէհէյէ Թէֆդի առջև խոստութեամբ հարցուփորձ լինելէ և այս պատճառաւ ոստիկանութեան բանտին մէջ [illegible] ըսուած տեղը չորս ամսոյ չափ տանջուելէ յետոյ կրկին անդամ կ'արձակուին։

Քիչ օրէն պաշտօնէից փոփոխութիւն լինելով, Մառօնին երկրորդ անգամ աղերսագիր կուտայ ոստիկանութեան նոր Պաշտօնէին, որ վերստին ձերբակալել տալով հարցուփորձի կ'ենթարկէ զանոնք։

Հարկ է յիշել թէ թշուառ բանտարկեալք կը խնդրեն ստէպ որ Մառօնիին քով արդեզիր և սպասաւոր Թորոս անուն երիտասարդն ալ բանտարկելով հարցուփորձ ընեն. բայց խնդիրքնին չը կատարիր, որովհետև Մառօնին իւր ըսպասաւորին հաւատարմութեան վերայ վստահ լինելով չըհաճիր զանի բանտարկել տալու, որով կերպիս իւիք երաշխաւոր կը կանգնի նմա։

Երկու ամիս ալ այսպէս կ'անցնի, վերջապէս՝ առանց նէմ լինելու ջանքեան Ռոբէրթ Բէզիմ պէյի հրամանաւ թիւրան կը ղրկուին [illegible](1) պատժով։

Հոն այս տարաբաղդ անձինք յետին աստիճանի թշուառութեան մէջ, դիշերները խոնաւ տախտակամածներու վերայ պառկելով, չոր հաց միայն ուտելով, տասն ամիս կը չարչրկին. մեղքերնէն մին՝ աղբակիր Գրիգոր՝ չըկարենալով դիմանալ անասնելի թշուառութեանց՝ հիւանդանալով կը մեռնի. ասոր ընկերին՝ Վանցի Դաւիթ անունով անձին երկու աչքերն ալ՝ ի միասին կը կուրանան. իսկ մնաց երկու ընկերք՝ մահտեսի Պետրոս և մահտեսի Յովհաննէս՝ թէպէտ և ողջ՝ այլ գրեթէ անբուժելի վէրքերու ենթակայ եղած են։

Չը մոռնամք ըսելու որ մահտեսի Յովհաննէսին մայրը լսելով իւր որդւոյն աղիողորմ տանջանքը և տեսնելով իւր անմեղ թոռանց թշուառութիւնները, սրտին ցաւէն աչքերուն լոյսը կը թաւիլ։

«Զատկի մ'առաւօտ» կը պատմէ մահտեսի Յովհաննէս, «վերակացու պահակիս ոտքը պաղնելով հաւկիթ մ'ուզեցի, բայց չառաւ». ա'լ ընթերցողը թող մտածէ ինչպիսի զրկանաց և տանջանաց ենթակայ լինինքնին։

Ս.հա այսպիսի անկրելի թշուառութեանց մէջ քանի ամիս ապրելէ վերջ, անցեալ չաբաթ օր՝ բուն դողը բանուելով, կ'աղատին բանտէն։

Հիմայ լսածնուս նայելով, դատ պիտի բանան և հատուցում պիտի խնդրեն։ զէր զիրենք ամբաստանող անձէն որ, ինչպէս կ'երևի, իւր կոյր վստահութեամբ յիշեալ խղճալի եղբարց ա'նքան աղէտիցը պատճառ եղած է։

Կը յուսամք որ Ս.ղգ. Պատրիարքարանը զլխաւորաբար պաշտպան կանգնելով օրինաւոր հատուցում մի կը խընդրէ Ս.րդարութեան Բ. ատեանէն։

. . . Խմբագր. Փողոց.

Զայն մը զոր մարդ կարատանէ այն ատեն երբ նա կիւրքերով զգայուած, խօսք մը կամ դատողութիւն մը զոր կ'ընէ այն մարդը որուն ուղղը նախանձու և ատելութեան ժահահոտ թոյնովն է չաղախուած, մի' թող քնաւ անոնց մէջ ճշմարտութիւն և կանոն փընտրուսի, զի ինչպէս կարելի է ճշմարտութիւն յուսալ այն խօսից և դատավարայ մէջ զոր յղացող մտքերն հիւանդ են, մեկ աչքով միայն կը հայեին, կը տեսնեն կամ տեսնել կուզեն այն բաները միայն որ իրենց կրկոցը, իրենց կոյր համոզմանը նպաստաւոր է և աչքերնին մեկդի կը դարձունեն չ'տեսնելու համար զանոնք որք կրնան իրենց սխալը իրենց ճանչցնել։

Հասարակութիւնը սա վերջին օրերս լուր մը հանեց Փանոսեանի վրայ (եթէ հասարակութիւնն էր ատի ընողը), լուր մը կամ աւելի չիտակն ըսելով զբոպարտութիւն մը որ, կարծես կայծակի արագութեամբ, իսկոյն ամբողջ Պօլսոյ Հայութիւնը յուզեց։

Ս.յդպիսի զրպարտութիւն մը ամեն տեղ և ամեն ատեն բաղմաթիւ անձանց վրայ կրնայ պատահիլ, բայց ոչ մեկը ասոր չափ արագ, ասոր չափ ընդարձակ և ասոր չափ այլանդակ խօշորութեամբ չէ կրցած տարածուիլ։ Դիտե՞ք ինչո՞ւ. բնական է դիտնալ, վասն զի զրպարտուողը մեծ անձ մ'էր, վասն զի նա նախանձելի մարդ մ'էր, վասն զի նա աղդին մէջ վայելել սկսաւ, և ո՞ր տեսնուած է մարդ մը որ միայն իւր անձնուրացութեամբը, ազգասիրութեամբը և գործունէութեամբը, հասարակ և ստորին վիճակէ մը այդչափ բարձր վիճակի մը բարձրանայ, այդ աստիճան համբաւ մը ստանայ և տակաւին իրեն նախանձողներ չ'ունենայ. նախանձող գլուխները, որոց պակաս չէ բնաւ ցած և անարժան մարմին մը հետևելու։

Յիրաւի ամեն անոնք որ նախանձու այդ կոյր կիրքովը թունաւորուած չեն, ամեն անոնք որ յամառ կուսակցութեամբ մը ղգաժուած չեն և անտարբերութեամբ կ'ուզեն դատել ինչ որ տեսնեն, թող քիչ մը աստեն քննեն սա երկու շաբաթներուն մէջ հրատարակուած մեկ քանի հրապարակական թերթերը. կրնա՞ն արդեօք անոնց մէջ գտնել բան մը որ լուրջ քննութեամբ մը կամ կռնաւոր դատողութեամբ մը գրուած ըլլայ. ինչ որ անոնց մէջ կը կարդամք, ինչ որ անոնց մէջ կը տեսնեմք, ամեն. քն ալ կը յայտնեն թէ այդ թերթերուն խմբագիրները անձնական թիչնամութիւն մ'ունին եղեր յառաջուց Փանոսեանի դէմ, թէ նախանձը կատեցուցեր է եղեր այդ մարդոց հոգին և թէ աւելի մը կ'ոպասեն եղեր որ յանիրաւի այն մարդուն վրայ յարձակին։ Գուցէ ընթերցողները հիմա մեզադրեն զիս իմ այս բաժներուս համար իբրև

(1) Բնաւ մեկու հետ չիոսելու պատիժը։

թէ ես ալ կուսակցութեան մը ոդին կրած ըլլամ. բայց ես միայն անոնց կը խօսիմ որք խորհիլ, մտածել և գտնել գիտեն և խոհուն մտածող, և գտող մէկը կրնայ ըսածներէս գիս ճանչնալ և գիտնալ թէ անկողմնակալ մէկն եմ։

Փանոսեանի և Ա.գապեան վարժարանի համար խիստ կասկածելի ղրոյց մը կ'ելլէ. այդ լուրը մէկ օրուան մէջ, գուցէ աւելի արագ, բոլոր Պօլսոյ մէջ կը տարածուի և ամենակասկածելի բան մը իբրև ամենաճշմարիտ իրողութիւն ամենուն ականջին կը հնչէ. արդ ի՞նչ աւելի բնական և իրաւացի է քան զայս՝ հետեւցնել թէ այդ լուրը յատկապէս իր պաշտօնեայներն ունեցած չ'ըլլայ և անոր տարածմանը համար նպաստաւոր խումբ մը իր վատ պաշտօնը կատարած չ'ըլլայ։ Բայց ակնեց աւելին կայ. հազիւ Փանոսեանի վրայ այդ ղրպարտական լուրը տարածուիլ կ'սկսի, և ահա իսկոյն Ա.գապեան վարժարանին ծաղրապատկերը կը տեսնուի Մեղուի մէջ, որ կարծես թէ կանխաւ պատրաստուեր և պահուեր էր ևնոյն լրոյն տարածմանը կսպասուեր հրատարակելու համար. ասկէց զատ յայտրդ և յայտրդ Մեղուներու մէջ, նոյնպէս Եփրատներու մէջ ծայրէ ի ծայր Փանոսեանի և Ա.գապեան վարժարանի դէմ վատ գրուածներէ զատ ուրիշ բան չ'կարդացուիր։

Երբէք տեսնուա՞ծ էր արդեօք Մեղուի և Եփրատայ մէջ որ մի և նոյն նպատակին վրայ այնչափ չատ և ընդարձակ գրուած մը ըլլար և հետզհետէ ելած ամեն մէկ թերթերուն մէջ ը֊Փանոսեան և ը֊Ա.գապեան միայն իրենց նիւթ ունեցած ըլլային. այդչափ յաճախակի, ընդարձակ և կարգ դուրս անարգաբար գրուածները կարծես ընթերցողին բռնի համոզել կուտային թէ այդ երկու թերթերուն խմբագիրները այն մարդուն կանխաւ թշնամութիւն մը ունեցած են և իրենց բոլոր զօրութեամբը կուզեն եղեր զանի հարուածել։ Այս երկու թերթերուն հաստկէկ խմբագիրները բաւական խելք ալ չ'ունին եղեր որ դոնէ իրենց նախանձը և թշնամութիւնը այս աստիճան յայտնի կերպով երեսն չը հաննեն և զուր տեղը հասարակութեան կասկածը չը յարուցանեն իրենց վրայ։ Ա.սանք դոնէ Օրագրի չափ ալ չ'եղան, որ եղած զրպարտութիւնը իբրև ճշմարտութիւն ցուցնելու համար, գոնէ քիչ մը աւեն լռեց և իբրև թէ խնդիրը քննելէ, կշռելէ և հասկընալէ յետոյ, վերջապէս վճռաբանել սկսեց։ Ի՜նչ աղէտ ալ անհասկանալի յառաջաբանէ մը սկսեր էր։

Բայց հիմա պիտի ըսեն ընթերցողք թէ ասոնց զայրոյթը Փանոսեանն էր որ դրդռեց իւր առ աղդն ուղղած նախատական գրուածներովը. լաւ. բայց ո՞վ էր, որ առաջին անգամ տեղի տուաւ նոյն նախատալից գրուածներուն. ո՞վ էր, որ պատճառ եղաւ անոր օրհնած բերանը բանալուն։ Անոր ի՞նչ աստիճան զայրոյթ ղգալը իմանալու համար, մենք որ կուզենք զանի դատել և անոր գրուածներուն վրայ քննադատութիւններ ընել, վայրկեան մը ամեն մէկերնիս մէյմէկ Փանոսեան ըլլանք, իրեն այնչափ պախարակած և անարգած դնենք֊ը֊նենք֊ը յանձն առնենք, վաթսուն և երեսին ալ աւելի՝ աչակերտուհեայ ամեն օր հայ, գիրք, թուղթ ևն. հասցնենք, դասատուներու, տունի ևայլն ամսականները տանք, վերջապէս ամեն ամիս 70-80 ոսկի ծախսելով երեք տարի շարունակ վարժարան մը կառավարած ըլլանք, և հիմա ալ ելլեն մեղի այդչափ վատ, այդչափ ցած և անխիղճ ղրպար֊

տութիւն մը ընեն, ի՞նչ կ'ըլլանք մենք ան ատենը, ի՞նչ կ'ըլլաք դուք ան ատենը, հայե՛ր, կը հարցնեմ ձեզի, ինքզինքնիդ անգամ մը անոր տեղը դրէք և այնուհետև ուղեցէք դատել անոր ղրուածները. ուստի ամ՞թ է մինչդեռ նախանձու ևատելութեան ոդիները անոր թշնամիները կատղեցուցին, բարկութեան և ցասման ոդին ալ զանի կատղեցուց. այո՛, այնպիսի դաւաճանութեան մը այնպիսի ալ հատուցում մը հարկաւոր էր։ Ա.ռիւծը քանի որ չը դպչիս իրեն՝ վեհանձն է. բայց թէ որ դպար, ա՛լ մի բարկանար եթէ նա մը֊ռընչէ և զքեզ պատառէ։

Խօսքս կը վերջացնեմ, . . . խըմբագիր. աղաչելով զձեզ, որ սոյն դըրուածիս տեղի մը չնորհէք ձեր անկողմնակալ լրագրոյն մէջ։

Վ.

Ա Զ Դ

Սուլթան Ա.հմէտի կողմերը, Ա.թ մէյտանին սէթին վրայ Ֆիւրուզ աղա ճամիին կից դեղին ներկով և կանաչ դրուռնով թիւ 8 տունը Պաղտատի Նուրի Էֆէնտին։

Սառայի, սրաղմոի, խելագարներու, խելի, կէս գլխու ցաւի, սըթմայի, սըրտճայի, դիւահարի և ուրիշ ասոնց նըման ցաւերու և ախտերու. կարդալով և Ա.ստուածով աղդեցութիւնը ու բժշկութիւնը ամեն ատեն լուսած ըլլալը ամենուն իմացնելու համար յատկապէս ծանուցում կ'ընէ վի։ 11

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ս. ՓՐԿՉԻ Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ա.զգ. Հիւանդանոցին առժամանակեայ պատուարժան Հոգաբարձութիւնը՝ որ իւր նուիրական պաշտօնին սկզբնաւորութենէն ի վեր եռամսեայ հաշուեցուցակներով հիւանդանոցին մուտքն ու ծախքը ներկայացուցած է հանրութեան, այս անգամ ևս, 40 երեսներէ բաղկացեալ զատ տեղեկագրով մը մանրամասն տեղեկութիւնները տուած է։

Սոյն տեղեկագրոյն մէջ նշանակուածեն այնպիսի կալուածները, որոնք ժամանակէ մի վեր մոռցուած էին. այս կոըուսեալ կալուածներն արդի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը ամէն ջանք ի դործ դնելով վերջապէս կարող եղեր է յերեան հանել։

Այս տեղեկագիրը կը ծախսուի Մեծ֊Նոր խան մէջնայարկ թիւ 49 Ա.զգ. Հիւանդանոցի դրասենեակին մէջ։

Գին 10 ղրշ։

— —

ԳԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

Ա.Ռ.Ա.ՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Ի ԼՈՅՍ ԸՆԾԱՑԵԱԼ ԵՐՈՒՍԱղԻՄԱՑ

ՎԱՆՈՒՑ ՄԱՄԼԻՆ

Ա Ր Դ Ե Ա Մ Բ

ՄԵԾ. ՄԱՀՏԵՍԻ ԿԻՐԱԿՈՍ ԱՂԱՑԻ

ԲԻՆԿԵԱՆՑԻՈՑ

Մուրատեան Ա.րժ. Մելքիսէդ վարդապետի ճարտար գրչէն ելած սոյն դործը Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ հիմնուելէն մինչև 1868 թուականը կատարուող եկեղեցական գլխաւոր դիպաց ընդհանուր պատմութիւնն է՝ որ իրաւամբ եղական աշխատութիւն կրնայ համարուիլ և արժանի է աղդայնոց ընթերցման։

640 երեսներէ կը բաղկանայ, կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով։

— —

ՆԵՐՇՆՋՈՒԹԻՒՆ ԱՐԴԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

ԿԱՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆՈՒ

Գ Ր Ե Ց

Ե. Ա Ճ Է Մ Ե Ա Ն

Որ կը պարունակէ բանասիրական և բարոյական նիւթոց վրայ դրուած զանազան խորհրդածութիւնք։

Գին 3 ղուրուշ։

— —

ՍՕՍ ԵՒ ՍՕՆԴԻՊԻ

ՓՐԵՐԹՈՒԱԾ Վ.ԻՊԱՍՏԱՆԱԿԱՆ

ՀԵՊԻՆԱՊ

ՄԵՍՐՈՊ Դ. ԹԱՂԻԹԵԱՆՑ

ՄԵԾԱՀԱՄՐԱՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ

Սոյն հայկական վիպասանութիւնը շարադրուած է դրաբար պարզ և ընտիր լեզուով. հռչակաւոր հեղինակին անունը բաւական է դործոյն արժէքը ցուցնելու։ Ա.սկից յառաջ յօդուածով մ'այս դործոյն պատուականութիւնը ծանուցած ենք. կը յուսամք որ դրասէր աղդայինք պիտի փութան մէկ մէկ օրինակ ունենալու։

Կը բաղկանայ 233 երեսներէ և կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով, ի դին 4 ղրշ։

— —

Ա.Ռ.Ա.ՔԵԼ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԵՒ ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԺԱՌԱՆԴԱՒՈՐԱՑ

ԳԻՇԵՐՕՐԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պարունակութիւնք են—սոյն վարժարանին Նպատակն և Ուղղութիւնը, ուսմանց ծրադիրը, պայմանները, կանոններն և կարդադրութիւնները։ 64 երեսէ բաղկացեալ տետրակ մ'է կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով։

Գին 3 ½ ղրշ։

— —

ՉՈՒԱՐՃԱԼԻ

ՄԱՆՐԱՎԷՊՆԵՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՀԱՒԱՔԵՑ ԵՒ ՑՕՐԻՆԵՑ

Տ. Լ.

Կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով դին 4 ղրշ։

— —

Ա.ՄՈԼՔ ՍԻՐԱՑԻՆՔ

Գ Ր Ե Ա Ց

Ս. Թ Է Ր Զ Ե Ա Ն

143 երեսներէ բաղկացեալ վիպասանական դործ մ'է։

Կը ծախսուի դրավաճառաց քով։

Գին 5 ղուրուշ։

— —

Ա.ՂՔ.Ս.ՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԻՐ

ԴԱՐՄԱՆՆԵՐՆ

Ի ԳԻՒՂՕՐԷՍ

Գ Ր Ե Ց

ԳԷՈՐԳ Մ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

168 երեսներէ բաղկացեալ գրքոյկ մ'է՝ որ կը խօսի ծուլութեան, երկրագործութեան, աշխատասիրութեան և միաբանասէր ոդւոյ վերայ։

Թէև յարդոյ հեղինակն այս գրքոյկը դլխաւորաբար գաւառացւոց համար գրած է, սակայն Կ. Պոլսեցի ընթերցողք միանդամայն զայն կարդալով, կրնան բաւական օդտիլ։

Կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով։

Գին 8 ղրշ։

— —

ՎՐԷԺ

Վ.ԻՊ ԺՈՒՄԱՆՈՒԿԱՑԻՑ

Ե Ւ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Գրեց Տ. Լ.

Աչխարհաբար լեզուաւ յօրինուած սիրահարական բարոյավէպ մ'է՝ զոր կարդացող Հայ երիտասարդք և երիտասարդուհիք կրնան բաւական բարոյական խրատներ և դասեր ընդունիլ։

Կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով։

— —

ՈՒՂՂՈՒՑՈՑ

ՍԽԱԼԱՑՈՒՑԻ

Գրեց

ՏՊԱԳՐԻՉ

ՄԱՐՈՒԲԻ ՑՈՎՍԷՓԵԱՆ

Կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով, Մահմուտ֊փաչայի դլուխը Պօյաճի Մանուկ աղային խանութը և Մուրըլին դլուխը պոլճան։

Գին 1 ղուրուշ։

— —

Ս.Գ.Ն.Է.Ս

ՎԷ ԵԱ

ՆԷՅ ՁԱՒՍԱՆ ԳՐՋ ՃԻՒՂԱՋ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ Ի ՀԱՑ ԲԱՐԲԱՌՈՑ

Ի ՕՓԻՐԳ ԲԱՐԲԱՌԻ

Ց. Ս. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆՑՓ

Հայ դրերով և Թիւրք լեզուաւ բարոյական վիպասանութիւն մ'է, երուսաղիմայ վանուց մամլէն ի լոյս ընծայեալ։

Կը բաղկանայ 130 երեսներէ և կը ծախսուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով։

— —

Գ.ատառնէրս ձէզ փողոց Մէծայուքս Գ.ոչծալնէրն են։

Ա.ԿՆ. Յովսէփ Է.ֆ. Ճանիկեան։
Ա.ՅՏՂՆ. Նիկողոս Է.ֆ. Ա.Թանասեան.
Ա.ՏԱՆԱ. Պետրոս Է.ֆ. Տ. Մարկոսեան։
Ա.ՄԱՍԻԱ. Յարութիւն Է.ֆ. Թասլաքեան։
Ա.ՐՄԱՇ. Արմաշու վանահայր Տ. Գէորգ Ս. Արքեպիսկոպոս։
Ա.ՏԱԲԱՋԱՐ. Գրիգոր Է.ֆ. Գալալճեան։
ԲԱՂՃԵՇ. Ա.րժ. Մամբրէ վարդապետ։
ԲԱԼՈՒ. Ա.րժ. Պետրոս վրդպ. Բաբվանեան։
ԵՕԶՂԱՏ. Յարութիւն Է.ֆ. Տէվէճեան։
ԵՐԶԸՆԿԱ. Յարութիւն Է.ֆ. Ղազանճեան։
ԵՒԴՈԿԻԱ. Մկրտիչ Է.ֆ. Փորթուգալեան։
ԵՂԻՊՏՈՍ. Գեր. Տ. Մեսրով Ս. Արքեպիսկոպոս։
ԶՄԻՒՐՒՆ. Մեսրովպ Է.ֆ. Սիմէօնեան։
ԷՏԻՐՆԷ. Յարութիւն Է.ֆ. Խօշըեան։
ԹԱՐԲԵՐԴ. Ամերտեան Ընկերութիւն։
ԿԻՐԱՍՕՆ. Գէորգ Է.ֆ. Մաղմանեան։
ԿԱՐԻՆ. Տէր Գրիգոր քահանայ Տ. Մինասեան։
ԿԷՅՎԷ ՕՐԹԱԳԻՒՂ. Համբարձում Է.ֆ. Ա.Թանասեան։
ՄԱՐԶՈՒԱՆ. Ա.րժ. Յակոբ վարդապետ Ա.ստանեան։
ՄՈՒՇ. Ա.րժ. Գրիգորիս վրդպ. Աղուանեան։
ՄԱՂԱԹԻԱ. Յակոբ Ղազարէչիչեան։
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խոսրով Է.ֆ. Էսկիֆեան։
ՇԱՊԻՆ—ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ. Խոսրով Է.ֆէն, Ա.Մուրատեան։
ՋԱՐՇԱՄՊԱ. Ա.րժ. Աբիստակէս վարդապետ։
ՊԱՆՏՄԱ. Սարգիս Է.ֆ. Մսերեան։
Ռ.ՕՏՈՍԹՈՅ. Մանուկ Է.ֆ. Պէզճեան։
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նշան Է.ֆ. Թաշճեան։
ՍԱՄՍՕՆ. Խաչատուր Է.ֆ. Սալճեան։
ՎԻՏԻՆ. Մ. Յարութիւն Է.ֆ. Արզարեան։
ՎԱՆ. Եղիազար Է.ֆ. Թէրզիպաշեան։
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Գէորգ Է.ֆ. Զախճեան։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ. Ստեփան Է.ֆ. Մ. Յակոբեան։
ՕՐՏՈՒ. Ռաֆայէլ Է.ֆ. Առաքելեան։
ՖԻԼԻՊՊԷ. Պետան Է.ֆ. Մեսրովպովիչ։

ՏԷՐ ԼՐԱԳՐՈՑՍ-ԿԱՐ. ՄԻՆ. ԵՐԶՆԿԵԱՆԼԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ Գ. Մ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՎԷՊԻՐ ԽԱՆ ԳԵՏՆԱՅԱՐԿ ԹԻՒ 40